

I

Søndagsbarn med sejrsskjorte

Dette er historien om min klasserejse. Min egen klasserejse. Den klasserejse der på afgørende måde har formet hele mit liv. I stort såvel som i småt og selv i de rene ligegyldigheder.

Jeg hedder Leif Gustav Willy Persson. Jeg er født den 12. marts 1945 på Allmänna Sygehus i Stockholm med en for alderen normal vægt og længde; tre og et halvt kilo, treoghalvtreds centimeter, fem fingre på hver hånd, fem tæer på hver fod. Jeg blev erklæret helt igennem velskabt og rede til at møde livet.

Den dag, jeg blev født, går to amerikanske panserdivisioner over Rhinen. Sammen med englænderne har de etableret et tyve kilometer langt brohoved på den østlige side af floden samtidig med, at den Røde Hær trænger ind i Berlins forstæder. I Europa kan man nu tælle dagene til enden på krigen, der har varet næsten seks år og hærget et helt kontinent. Den vingeskudte tyske ørn er styrtet til jorden, USA, England og deres russiske forbundsfælle uddeler fra hver sin front de afsluttende stokkeslag, og mellem tidspunktet for dette og min egen fødsel er en enkelt sammenhæng.

Da jeg blev født i marts 1945, havde mine forældre levet barnløse sammen i ti år, men nu, da krigen snart er overstået, fødes flere børn end nogen sinde før i Sverige. Ikke som resultat af, at man har taget nogen form for løsagtigt forskud på den fred, som alle indser, snart er en kendsgerning. Tværtimod er det i høj grad, selv i forhold til antallet af nyfødte børn, et udtryk for den flit-

tige arbejderklassens planlægning af deres egen tilværelse og ikke mindst deres børnefødsler. Det ved jo alle og enhver på denne tid, lige fra Per Albin Hansson og Tage Erlander, Gustav Möller og ægteparret Myrdal, hele vejen ned til de, der har stemt på dem, som nu for eksempel mine forældre Margit og Gustav.

Da jeg syv år senere får en lillesøster fuldendes således det socialdemokratiske befolkningsideal. En arbejderfamilie med to børn, oven i købet en søn og en datter, mor Margit og far Gustav, storebror Leif og lillesøster Maud.

Så snart jeg bliver gammel nok til at kunne lytte og forstå, fortæller min mor mig, at jeg var tilsmilet af lykken. Jeg var ikke blot født på en søndag, jeg var også født med sejrsskjorte. Ikke bare et af de sædvanlige overklassebørn, der var kommet til verden med en sølvske i munden, men langt bedre end det, et Søndagsbarn med Sejrsskjorte.

I de folkelige forestillinger, der styrede en god del af min mors liv med hendes baggrund og i hendes generation, var det en lykke at blive født på en søndag. Nærmest en garanti for, at jeg ville få et liv uden bekymringer, måske hele livet som en endeløs række af arbejdsfri søndage. Desuden et liv fuld af succes som alle drengebørn, der maser sig ud af moders liv med issen kronet af en hætte af fosterhinder.

Så snart jeg bliver gammel nok til at kunne læse – jeg er endnu ikke begyndt i skolen, så det er uklart, hvordan det er gået til – bestemmer jeg mig for at lære mere om den nåde, der er overgået mig. Hjemme er der ingen bøger, der kan stille min nysgerrighed, men da mor gør rent i en lejlighed for enken efter en konsul, der bor i nabohuset, kan jeg gøre det ved hjælp af *Svensk uppslagsbok*, der står i reolen i hendes dagligstue.

Det, min mor har fortalt mig, er åbenbart sandt – hvor sært jeg end synes, det lyder – at mit hoved rent faktisk var kranset af min mors fosterhinder, da jeg blev født. At de har siddet som en hætte på min isse, og at dette var noget højst usædvanligt. I ældre

tid plejede man at tørre og gemme sejrsskjorten, hvilket ikke var underligt, da den gav den, der bar den, de mest mærkværdige egenskaber. At man kunne slukke ildebrande blot ved at gå rundt på brandstedet, at man blev synsk, kunne udføre magiske ritualer, standse blødninger og helbrede syge og sårede blot ved håndspålæggelse. Og vigtigst af alt, at den, der var født med sejrsskjorte, også ville overleve enhver strid, han deltog i.

Sådan står der faktisk i opslagsværket, som "han" optræder i, og skønt jeg kun er fem år gammel, indser jeg, at piger aldrig kan fødes med sejrsskjorte. Det er et privilegium, der er forbeholdt os drengebørn. Måske også et ubevidst udtryk for, at piger og kvinder ikke skal "deltage i strid". I hvert fald ikke på den håndgribelige måde, hvor man forventes at stikke en bajonet i maven på nogen, man aldrig før har mødt.

Under alle omstændigheder er det ikke nogen dårlig gave at være født som seer og helbreder (de ord har jeg også slået op), og desuden som usårlig og evig sejrherre. Helbreder, seer og sejrherre, hjertet svulmer allerede i mit bryst af forventning om i menneskehedens tjeneste at udføre den slags stordåd, der venter mig i fremtiden.

"Nu er du forsigtig med konens bøger," siger mor, da hun går forbi med gulvspanden. "Ikke nogen æselører, så bliver hun tosset."

Det er først langt senere, jeg fyldes af tvivl. Det liv, jeg har levet indtil da, stemmer nemlig dårligt overens med min mors forudsigelser om den fremtid, der ventede mig.

Jeg taler på tomandshånd med far Gustav om det. Han ryster på hovedet, trækker tvivlende på sine tunge skuldre. Han husker ikke noget om nogen sejrsskjorte, og mor Margit har i hvert fald ikke sagt noget til ham om det. Helt sikker kan han jo ikke være, da han ikke var med under selve fødslen og kunne se min tilsynecomst med egne øjne.

"Dengang måtte man jo pænt sidde ude på gangen og vente,

som du sikkert ved. Ja, altså indtil det var overstået.”

Jeg nøjes med at nikke.

“Du ved, hvordan Margit kan være,” siger han udglattende og ryster atter på hovedet. “Det vigtigste er vel, at det er gået dig godt. Hvem ved, måske er det sandt?”

Hans svar vækker blot nye spørgsmål. Her langt senere også om sandhedsværdien af den historie, jeg har nedfældet. Er det en selvbiografi, en roman eller måske noget helt andet?

I beskrivelsen af min klasserejse har jeg naturligvis forsøgt at undgå at lyve direkte. Forsøgt ikke at fortie den elendighed, jeg har forvoldt andre gennem almindelig ligeegyldighed, eller alt det onde, jeg har gjort dem ved, at jeg ind imellem har forhærdet mig og trukket det værste i mig selv frem. End ikke forsøgt at tilbageholde eller formindske mine fejltagelser, fiaskoer og almindelige pinagtigheder. Af samme grund har jeg også forsøgt ikke at forstørre mine fremskridt eller finde på nye, der aldrig har fundet sted i virkeligheden.

Så langt er alt i orden i en rent biografisk sammenhæng. Problemerne er samtidig nogle andre og langt værre. Alt det jeg blot har fortrængt eller fået galt i halsen. Læg dertil min afhængighed af, hvad ældre mennesker i min omgangskreds har fortalt mig om mit liv, som for eksempel min egen mor.

Endnu værre. Min lyst til at fortælle skrøner, eller bare at gøre gode historier bedre, som jeg altid har haft, og det uanset om jeg har hørt dem fra andre eller hentet dem fra det, der har været mit eget liv. For at sige det kort, min egen oplevelse af mit eget liv.

Eller værst af alt, det angstfremkaldende og maniske behov for kontrol, der har drevet mig, når jeg har skrevet mine videnskabelige bøger og artikler, hvor jeg mest har siddet og rettet mine egne fejlregninger, nøje gennemanalyseret hvert kommategn og er vågnet midt om natten, lysvågen og badet i koldsved af endnu et forbehold, der overrumplede mig i søvne.

At jeg i løbet af den tid har skrevet ni romaner om forbrydelser,

drejer sig ikke i første række om, at jeg har villet anvende erfaringer fra mit professionelle liv. Det er langt mere enkelt. Jeg har skrevet dem for at lette et indre pres, for at åbne en ventil til at lindre min egen ængstelse, min angst, min egen sårbarhed, for at rædslen for at begå fejl ikke skal kvæle mig. Når jeg for en gangs skyld får lov at være Virkelighedens Herre, når jeg skriver en roman, og jeg alene og fuldt ud, ned til mindste opfundne detalje, kan bestemme over den virkelighed, jeg beskriver.

Da Gustave Flaubert i 1857 udgiver sin roman, *Madame Bovary*, bliver han tiltalt for at krænke sædeligheden. Romanens beskrivelse af et ægteskabsbrud anses for stødende for den gode moral, der skal gælde i Frankrig på denne tid. Flaubert bliver ganske vist frikendt, men i forbindelse med retssagen bliver han naturligvis spurgt, hvem han har haft som litterært forlæg for sin kvindelige hovedfigur.

“Det er mig, der er Madame Bovary,” svarer Flaubert, og for en sikkerheds skyld gentager han det endnu en gang, forstærker det, han netop har sagt: “Madame Bovary, c’est moi, d’après moi ...” Efter mig.

Tegnet efter ham, efter hans liv. Og hvis nu dette er sandt, at romanen om Madame Bovary i virkeligheden var Gustav Flauberts selvbiografi, så er denne historie om min klasserejse måske en roman om mit liv, og eftersom jeg for en gangs skyld selv kan vælge, kan den beskrivelse måske også fungere som en måde, hvorpå jeg atter kan sikre mig min rolle som forfatter, selv om det meste, der står her, sikkert er sandt. Hvad rolle det så ellers skulle spille denne gang?

Roman? Selvbiografi? Dette er historien om min egen klasserejse. Som jeg husker den.

Den 12. marts 1945 var for øvrigt en mandag.

II

BARNDOM

2

Lille dreng med få minder

Jeg har kun fem erindringer fra mine fem første leveår. Fem så godt som sammenhængende oplevelser, som jeg har haft, og som jeg husker mere end et halvt århundrede senere. Dette bekymrer mig ikke særligt, så længe det er de to første år, vi taler om. Der findes ganske vist adskillige psykologer og terapeuter, der påstår, at vi endog kan huske ting, der er sket allerede, da vi var spædbørn, men jeg har aldrig troet på dem, skønt jeg kender flere normalt begavede mennesker, der fortæller mig om hændelser i deres liv, der skulle være indtruffet, mens de endnu kravlede omkring i ble, og som de selv påstår at kunne huske. Uden i mindste måde at skamme sig og uden tanke for hvad deres forældre, ældre søskende og andre slægtninge kan have bidraget med, når det drejer sig om at opbygge en tidlig og selvoplevet historie.

At jeg ikke tror på de ifølge dem selv sagkyndige eller deres vidner, beror heller ikke på nogen senere erhvervet brancheskade, eller at jeg i meget lang tid har levet mit liv i kraft af min tvivl og ikke min overbevisning. Jeg tror ikke på dem, og mere indviklet er det ikke.

Blandt de fysiologer og neurologer, der har studeret hjernens evne til at gemme erindringer, er man tilsyneladende rørende enige om, at før de fyldte to år er et barns hjerne ikke tilstrækkeligt udviklet til at kunne lagre alle de lyde, billeder og dufte omkring personer, hændelser og andre oplevelser, der næsten altid udgør det konkrete indhold, som vi kalder minder. Jeg deler deres opfat-

telse. Efter jeg fyldte tre år, bliver det derimod problematisk.

Jeg ved, at jeg i tiden omkring min første erindring kan mere end blot gå og give enkle udtryk for fysisk oplevede behov. Jeg kan løbe, hoppe og efter forgodtbefindende klatre op og ned i mindre træer. Jeg føler interesse og kedsomhed, glæde og sorg, mod og angst på den logiske og rationelle måde, som er det første varsel om, at jeg er ved at blive et voksent menneske rent sjæleligt. Jeg kan udtrykke mig begribeligt og forstår næsten altid, hvad andre siger til mig. Alt dette tilsammen taler for, at jeg er omkring tre år gammel. At jeg er fyldt tre, måske oven i købet fire år.

Fra denne tid, mellem tre- og femårsalderen, har jeg altså kun bevaret fem konkrete erindringer. Jeg er godt nok ikke sikker på deres indbyrdes orden rent tidsmæssigt, men det foruroliger mig, at de er så få. Jeg burde kunne huske betydeligt mere end som så, eftersom jeg var tidligt udviklet i sammenligning med mine kammerater og altid har haft en højt udviklet hukommelse. Dette giver mig også mistanke om, at jeg kan have fortrængt en hel del af det, der hændte mig i en periode af to år, og at de få episoder, jeg stadig mindes, kan give mig et fingerpeg om, hvorfor jeg gjorde det.

3

Fra lugten af tjære til Den store stygge Ulv

Det er velkendt, at dufte kan udløse erindringer. Madeleinekagerne i Prousts roman *På sporet af den tabte tid* er det klassiske eksempel blandt dannede mennesker. Selv var jeg vist tyve år, før jeg spiste min første madeleinekage, og de mandelkager, jeg langt tidligere havde slugt, udløste i hvert fald ingen tidlige barndoms-minder. I mit tilfælde handler det ikke om duften af mandler, men i stedet om den stikkende lugt af tjære.

Jeg er i Estland og på jagt. Det er sidst i firserne, tidlig sommer, daggry, jeg sniger mig langs et dige på jagt efter vildsvin og råbukke, og da jeg går over en træbro, mærker jeg pludselig lugten af tjære og flyttes omgående fyre år tilbage i tiden og tusind kilometer væk. Billederne, der dukker op i mit hoved, er så tydelige, at jeg et kort øjeblik bliver usikker på, hvor jeg egentlig befinder mig.

Det er sommer i Sverige, sidst i fyrreerne. Jeg har været med min mormor i stalden, mens hun malkede køerne. Jeg holder mormor i hånden, i den anden bærer hun mælkespanden, og eftersom jeg klynker og vil hjem, skyder vi genvej og følger banelegemet til huset, hvor vi bor. Svellerne under skinnerne er imprægnerede med tjære, der prikker stærkt i næsen. Det gør ikke noget. Vi er snart hjemme, og så får jeg mad.

Far og jeg kigger på en byggeplads, hvor han for tiden arbejder. Det er søndag, og den ligger ude på Lidingö, og hvordan jeg kan huske det, ved jeg ikke. Jeg ved, at vi er kørt derud i fars bil, og at

han tager sine overalls og støvler op af bagagerummet, så snart vi er steget ud af bilen. Tager sine sko og pæne bukser af og skifter til støvler og overalls. Måske er det derfor. At jeg komplementerer min erindring for bedre at få struktur på den. En kort biltur, far der skifter fra pæne bukser til overalls, Lidingö, søndag, det voksne menneskes behov for at kunne relatere til hvor og hvornår.

Far og hans arbejdskammerater har gravet et dybt hul i jorden, der er mudret vand på bunden, og nogen har lagt en bred planke hen over hullet, som man kan gå på. Jeg løber i forvejen, men da han kommer bagefter, gynger planken samtidig med, at jeg kigger ned og pludselig indser, at nu falder jeg lige ned og drukner. Jeg bliver stiv som en pind, tør ikke engang skribe, men i samme øjeblik rækker far hånden ud og griber mig om livet, løfter mig op i sin favn, og alt er igen som sædvanlig. Lige så godt som det altid har været, når jeg får lov at gå med far på arbejde.

Jeg er tit med far på arbejde. Mor er ofte syg og orker ikke at passe mig, og jeg klager slet ikke. Jeg får lov at sidde på fars skød, når han kører damptromlen, jeg er hans håndlanger og rækker ham søm og værktøj, når han skal bruge det og uden at gøre en eneste fejl. Når vi har pause, sidder vi i kantinen. Jeg har min egen madkasse, og jeg kan sidde og høre på fars og alle gutternes historier. Ved en bestemt lejlighed hører jeg en af dem spørge min far om noget, der ikke egner sig for mine øren, og måden, han gør det på, er mere en konstatering end et spørgsmål.

“Er det din kone, der slår knægten?” siger han. “Jeg så det tilfældigvis, da han skulle tisse. Han er jo helt rød bagi.”

Far sukker, han ser ikke glad ud.

“Margit har det ikke så godt,” svarer han. “Hun har nogle problemer med maven. Hun kan ikke overkomme at have ham derhjemme.”

“Lad os håbe, det ikke er kræft,” tilføjer far og sukker atter.

Det mærkelige ved den historie er, at jeg ikke har den svageste

erindring om, at min mor skulle have slået mig. Og da slet ikke pryglet mig rød og blå, fordi hun ikke kunne holde mig ud. Tværtimod er jeg overbevist om, at hun aldrig har lagt hånd på mig, ikke så meget som rusket mig eller skubbet mig efter mit fyldte femte år, og hvad der er sket inden da, det husker jeg altså ikke.

Jeg er lille. Jeg sover stadig i mine forældres soveværelse. Min seng står ved væggen lige over for klædeskabet. Min mor er i gang med at rydde op. Hun holder sin nye trøje op, der er kommet store huller på både ærmer og forstykke. Hun viser mig den.

“Det er Møllet, der har spist mors trøje.”

“Møllet?” spørger jeg og ser for mig en flagermuselignende skikkelse med lange, hvasse hjørnetænder.

“Møllet,” siger mor og nikker bekræftende. “Han bor i klædeskabet.”

Mere end tyve år senere har jeg og min første kone inviteret mine forældre hjem til middag. Stemningen er uventet god, og min mor fortæller min kone om, hvordan jeg var som barn. Et meget livligt barn, ifølge mor, og værst var jeg om aftenen, hvor jeg aldrig ville sove, men mest hoppede op og ned i sengen og forlangte, at far skulle læse tegneserier for mig.

Så fortæller mor, at hun plejede at skræmme mig med Møllet. Hvordan hun lod skabsdøren stå på klem og fortalte mig, at hvis jeg ikke lå helt stille i min seng, ville Møllet komme flyvende ud i værelset og æde mig, ganske som han havde ædt mors trøje. Hun fortæller det som en morsom historie fra min barndom.

“Margit er ikke rigtig klog,” siger min kone, så snart mine forældre er gået. “Jeg havde mest lyst til at kværke hende, da hun fortalte den frygtelige historie om Møllet. Hvordan kan man gøre sådan noget mod et lille barn?”

“Jeg kan ikke huske det,” siger jeg og ryster på hovedet. “Jeg kan huske det der med Møllet og Margits trøje, men det andet

har jeg ingen erindring om. Det der med at hun skulle have ladet døren stå på klem.”

Og sådan forholder det sig netop. For mig er det, jeg fortæller min kone, sandt. Møllet, trøjen, hullerne i den, mor der holder trøjen op og viser mig den, det husker jeg. Derimod ikke at hun skulle have åbnet skabsdøren for at få mig til at ligge stille og ikke hoppe i sengen.

Det var som regel far, der læste historie for mig, når jeg skulle sove. Oftest hentet fra tegneserieblade som Anders And og Fantomet. Jeg er ikke misfornøjet med hans valg af sengelekture. Blandingen af billeder og ord gør historien lettere at følge, og muligvis er det på den måde, jeg lærte at læse.

Første gang jeg er i biografen, er det også tegnefilm af Walt Disney. Anders And, hans venner og øvrige bekendte, lige fra Mickey Mouse og Fætter Højben til Store stygge Ulv og de tre små grise. Kun far og jeg, og præcis som det plejer at være. Sådan som jeg husker det.

Det er ikke, som når far sidder ved min seng og læser for mig. Det er pludselig håndgribeligt på en måde, der skræmmer mig. Når far læser for mig om, hvordan Anders And bliver vred på Rip, Rap og Rup, så griner jeg, så jeg knap kan få vejret. Men ikke når han bliver det på film og hopper rundt og skriger, som var han ikke rigtig vel forvaret. Men far er ikke bange. Han griner højt, og inden har han jo sagt til mig, at hvis jeg synes, det bliver uhyggeligt, så kan jeg bare holde mig for øjnene.

Men så begynder Store stygge Ulv at jage de tre små grise for at æde dem, og det eneste, jeg ser, er hans store, savlende kæft og de skarpe, hvide tænder. Jeg græder og hyler lige så højt som de tre små grise, indtil far løfter mig op, og vi forlader biografen.

“Det er jo bare for sjov,” siger far og klapper mig trøstende på knæet, da vi sidder i bilen og skal køre hjem. “Hvis du lover ikke at tude mere, så får du en rød pølse.”

Jeg holder op med at snøfte, og alt er igen som det plejer. Jeg

husker, at jeg sidder foran ved siden af far. Det gør jeg altid, når der kun er ham og mig i bilen. Ind imellem får jeg også lov at sidde på hans skød og hjælpe til med at styre og skifte gear, mens han passer pedalerne.

Den tryghed, jeg oplever, når det bare er ham og mig, vil varme mig de næste ti år. Gennem de fleste af de år, der udgør min barndom. Så bliver den taget fra mig i løbet af en time. Den tages også fra ham, og uden at nogen af os kan stille det mindste op. Jeg kommer til det senere, men ikke nu.

4

Portræt af forfatteren i treårsalderen

Mange af mine psykologisk orienterede kolleger inden for det område, der langt senere skulle blive min levevej, ville sikkert hævde, at årsagen til, at jeg ikke har nogen erindringer, fra jeg er tre år til jeg fylder fem, er, at min mor udsatte mig for overgreb, som jeg tidligt har fortrængt.

Selv er jeg ikke lige så overbevist om dette. En noget enklere forklaring kunne jo være, at den tryghed, min far indgød mig, dæmpede og udviskede den børneopdragelse, som min mor skulle have udsat mig for. En praksis som for øvrigt ikke var usædvanlig på den tid, og hvis det nu forholdt sig sådan, at jeg fik prygl, så var jeg i hvert fald ikke alene om det. Til forskel fra mange af mine kammerater havde jeg desuden en far, der aldrig slog mig. End ikke råbte eller skældte mig ud.

Samtidig har jeg svært ved at slippe spørgsmålet, og jeg søger støtte i et fotografi, som mine forældre lod tage af mig, da jeg er tre år gammel. Det er taget i et fotoatelier af en rigtig fotograf, desuden signeret af fotografen og med årstallet angivet, 1948. Helt sikkert fra tiden før mine fem erindringer, og om jeg er tre eller oven i købet tre og et halvt år gammel, spiller ingen rolle.

Jeg er friseret og i det pæne tøj. Hvid skjorte og hvide smækbukser, jeg ser sund ud. Hverken for mager eller for tyk og ikke det mindste tegn på, at jeg skulle vantrives, for slet ikke at tale om mishandling. Desuden har mine forældre ofret både penge og tid på at tage mig med til en professionel fotograf.

Billedet, han har taget, forestiller slet ikke noget typisk bøllefør fra den tid, ikke engang en glad spilopmager, der har fået besked på at sidde stille og lade fotografen gøre det på den måde, hans kunder har ret til at kræve af ham.

Det forekommer mig, at jeg kan se noget reserveret i mit smil og i mine øjne, uden at være klar over, hvad jeg egentlig kigger på. Nysgerrige øjne, en nysgerrighed der kommer af interesse, men samtidig er omgærdet af forbehold. Måske et tidligt udtryk for min personlighed, for den jeg er, den som jeg blev født til at være. Noget jeg sandsynligvis har fået gennem arv og ikke gennem opdragelse. En kommende betragter, der allerede er begyndt at holde en vis distance til det, der er genstanden for hans opmærksomhed, og som efter behov kan bakke ud og beskytte sig selv ved hjælp af sine egne tanker. Som kan forsvare sig med det, der alene rører sig i hans eget hoved.

Sandt eller falsk? Jeg ved det faktisk ikke. Én ting ved jeg dog med sikkerhed. At det er på den måde, jeg har levet store dele af mit voksne liv. Jeg er mig også bevidst, at denne holdning til min omverden er både af det gode og af det onde, at jeg ofte har svært ved at håndtere det, når jeg havner i konflikter eller bare en almindelig diskussion, og at det har voldt både mig og mine nærmeste problemer. Ikke desto mindre har det været nødvendigt for mig. For at jeg skulle kunne fungere, sågar overleve, i det, der har været min hverdag.

At det ikke har gjort mig lykkelig er en anden sag og tilmed helt uvedkommende, eftersom jeg ikke har haft noget andet valg, og det er sandsynligvis derfor, jeg mener, jeg kan se det i mine egne øjne allerede i treårsalderen.

5

Det Forjættede Land

De første elleve år af mit liv bor jeg på Tegeluudsvägen på Gärdet. Nabo til de store godsbanevogne og Frihavnen og Et Forjættet Land at vokse op i for en lille dreng som mig. Huset, vi bor i, er et syvetagers højhus i svensk trediverfunkis. Nærmest en skyskraber ifølge den svenske model, der gjaldt i Per Albin Hanssons dage. Et ud af syv ens huse i samme kvarter, og ikke nogen tilfældighed, at kvarteret, hvor de ligger, hedder New York. Far, mor og jeg i to værelser og køkken på godt halvtreds kvadratmeter. Badeværelse med rigtigt badekar, og meget bedre kan ingen bo. Ikke i min verden på denne tid, og der er masser af plads til en, der er så lille som jeg.

Da jeg starter i underskolen, og frøkenen spørger, hvor jeg bor, er det også med stolthed, at jeg fortæller, at jeg skam bor i kvarteret Nävv Jorkk, nabo til jernbanen og Frihavnen med alle skibene.

“Njuuu Joork,” siger frøkenen og trutter med sine smalle læber. “Det hedder Njuuu Joork,” gentager hun, og eftersom det varer endnu nogle år, før jeg begynder i mellemskolen og skal lære engelsk, fatter jeg ikke, hvad hun mener. Dog er jeg ikke dummere, end at jeg nikker bekræftende. Tror oven i købet, at jeg formede læberne til et o og forsøgte at efterligne hende. Som om det betyder noget, hvad hun mener, eftersom jeg bor i Nävv Jorkk, der er verdens største by og med verdens højeste hus og som ligger i Amerika, hvor alle de rige bor, for det har far fortalt.

Mine forældre flytter ind i foråret 1940 samtidig med, at

tyskerne besætter Danmark og Norge, fem år før jeg bliver født. De er for øvrigt blevet gift efteråret forinden. Samme måned som verdenskrigen brød ud, og trods deres nye og fine lejlighed er børn noget, der udskydes på grund af en usikker fremtid.

Gärdet er ikke noget typisk arbejderkvarter. Snarere tiltænkt yngre tjenestemænd på vej op i tilværelsen, og at far og mor havner der, skyldes at far har fået job som vicevært i huset, de flytter ind i. Jeg er et af de få arbejderbørn i kvarteret Nävv Jorkk, hvilket ikke betyder det ringeste i forholdet til mine legekammerater i samme kvarter, og på den anden side af gaden myldrer det for øvrigt med arbejderunger. Der bor jernbanearbejderne og deres familier i store røde træhuse fra forrige århundrede med das i gården, egen gårdhave til kartofler og frugttræer, med både æbletræer og solbærbuske.

Fra Gärdet i begyndelsen af halvtredserne og fra huset, hvor jeg bor, er der kun tre kilometers spadseretur til Stureplan midt i Stockholm. Trods nærheden til hovedstadens centrum er det som at bo ude på landet. Det nordlige og sydlige Djurgården, Ladugårdsgärdet, skov, parker, ja oven i købet marker og skyggefulde haver med huse fra forrige århundrede, hvor der faktisk bor levende mennesker, der henter deres vand fra en jernpumpe ude på gårdspladsen. Og lige ovre på den anden side af gaden ligger jernbanen og Frihavnen.

Jeg bor lige ved udkanten af den store betonby mod vest, samtidig med at jeg bor på landet med både harer og rådyr, ræve og hans Majestæt Kongens får lige uden for døren, selv om døren ligger i kvarteret Nävv Jorkk. Som om dette ikke var mere end nok, bor jeg også som nabo til Eventyrlandet, der jo ligger lige på den anden side af gaden med alle togene og skibene fra fjerne lande.

Desuden har jeg masser af kammerater, der bor lige i nærheden, er på min alder, har samme interesser som jeg og hedder nogenlunde det samme som jeg. Uffe, naturligvis, som er min bedste ven, men også Bengan, Berra og Bosse, Kalle, Kenta og

Krille, Larsan og Lelle, Robban, Sören og Sune, for nu blot at nævne nogle af dem.

For en lille dreng som mig er det som at få lov at vokse op i Det Forjættede Land, og eftersom Vorherre tydeligvis ikke havde sjusket med detaljerne denne gang, så bor Uffe, hans mor Valborg, der er hjemmegående, og hans far Erik, der sælger rør og centralfyr, i lejligheden lige ved siden af, der er fuldstændig magen til den, som jeg og mine forældre bor i. "Lefte og Uffe", og sådan bliver det helt op til mellemskolen. Lefte og Uffe, eller måske Uffe og Lefte, alt efter, hvem der lige nu har ordet.

Hjemme i lejligheden er der tag over hovedet, mad på bordet og en altid velredt seng at sove i. Uden for husets gadedør venter eventyret i alle dets afskygninger, fra at lege cowboyder og indianere, røvere og soldater, spille fodbold og til at arrangere kvarteret NÄVV Jorkks olympiske mesterskab i fri idræt. Hvis det en dag skulle regne, kan Uffe og jeg sidde i spisestuen og lege med vores tinsoldater. Eller jeg kan læse højt for ham af Anders And og Fantomet.

Den eneste sky på min barndoms himmel er, at mor ofte er syg, og at hun ind imellem siger, at hun snart skal dø. Men så får jeg lov at gå med far på arbejde, og når vi kommer hjem igen, har mor det som regel bedre. Næsten alle de dage, jeg husker, er gode dage, præcis som det liv et Søndagsbarn har krav på, og som mor har lovet mig, og de dårlige dage kan jeg jo være sammen med far. Hvis det ikke hjælper, kan jeg læse noget, der får mig til at tænke på noget andet. Eller bare lade som om, mor ikke er syg, men lige så sund og frisk som mormor, og leve fuldstændig som et rigtigt Søndagsbarn, der vokser op i Det Forjættede Land.